

КОНУНИ

ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Дар бораи мудофиа

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.1995, №23-24, мод.366; с.1998, №23-24, мод.353; с.1999, №12, мод.310; с.2000, №11, мод.537; мод.549; с.2003, №4, мод.144; с.2004, №2, мод.36; с.2005, №3, мод.119; №12, мод.659; с.2007, №5, мод.357; с.2010, №12, к.1, мод. 804; с.2013, №7, мод.515;

Конуни ЧТ аз 26.07.2014 с., №1098)

Конуни мазкур асосҳо ва ташкили мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ваколатҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳудидоракунии маҳаллӣ, корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, шахсони мансабдор ва шахрвандонро дар соҳаи мудофиа муайян мекунад.

БОБИ 1.

ҚОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Асосҳои мудофиа

Зери мафхуми мудофиа системаи тадбирҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ҳарбӣ, ҳуқуқӣ, экологӣ ва ғайра фаҳмида мешавад, ки ба таъмини мустақилият, яқпорчагӣ ва дахлнопазирии ҳудуди ҷумҳурӣ, ҳимояи манфиатҳои давлат ва ҳаёти ошоштаи аҳоли рағона карда шудааст.

Мудофиа яке аз вазифаҳои муҳимтарини давлат, кори тамоми халқ ба ҳисоб меравад.

Мудофиа бо омодагии доимии Қувваҳои Мусаллаҳ, иқтисодиёт, ҳудуд ва аҳолии ҷумҳурӣ барои пешгирии таҳдиди таҷовуз, инчунин зада гардонидани таҷовузи имконпазир дар ҳама вақту ҳолат асос меёбад.

Мудофиа тибқи Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Доктринаи ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, ташкил ва татбиқ карда мешавад.

Барои мудофиа бо истифодаи воситаҳои муборизаи мусаллаҳ Қув-ваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёд карда мешаванд ва ўҳдадории ҳарбии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда ме-шавад.

Ба мудофиа бо истифодаи воситаҳои муборизаи мусаллаҳона Қумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ғардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи гражданин назди Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, кўшунҳои дохилии Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва *Бригадаи посбоникунандаи Сарраёсати иҷроии чазои чиноятҳои Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон* , ки вазифаҳои тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраркардашудаи соҳаи мудофияро иҷро мекунанд, чалб карда мешаванд. Дар мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Қувваҳои мусаллаҳи дигар давлатҳо дар асоси шартномаҳои байнидавлатӣ иштирок

карда метавонанд.
(КЧТ аз 26.07.14с., § 1
098
)

Ба гайр аз ин ба *Агентии таъминоти амволи махсуси назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* , ки
вазифаҳои хоси аз тарафи конунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайянкардашудаи
соҳаи мудофиаро иҷро мекунад, ҷалб карда мешавад
. (КЧТ аз 29.12.10с., § 642)

Мавҷудият ва ташкили дигар сохторҳои ғайриконунии ҳарбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз тарафи Конун таъкиб карда мешавад.

Моддаи 2. Сиёсати ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сиёсати ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷузъи сиёсати дохили ва берунаи давлат буда, аз
ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Сиёсати ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси ба ҳисоб гирифтани доктрина
(таълимот)-и ҳарбӣ ва асосҳои мудофиа ташкил карда мешавад.

Моддаи 3. Доктринаи ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Доктринаи харбии Чумхурии Тоҷикистон аз рӯи усули басандагии мудофиа дар сохтмони Кувваҳои Мусаллаҳ амал карда, ба он асос меёбад, ки Чумхурии Тоҷикистон:

чанг ё истифодаи қувваи харбиро чун воситаи ҳалли масъалаҳои байналҳалқӣ эътироф намекунад;

давлати дорои силоҳи зарравӣ нест ва кӯшиши истехсол кардану ба даст овардани силоҳи зарравӣ ё истифодаи онро аз ҳудуди худ надорад;

ба ягон давлат даъвои арзӣ надорад ва дар симои ягон халқ душманро намебинад;

ҳеч гоҳ, аввалин шуда ба муқобили ҳеч мамлакате амалиёти чанги ро сар намекунад, агар ҳуди вай ҳадафи тачовуз қарор нагирад;

муҳофизати сулҳ ва амнияти байналмилалиро чун қарорати пойдории аҳли башар эътироф менамояд.

Моддаи 4. Ташкили мудофиа

Ба ташкили мудофиа инҳо дохил мешаванд:

танзими ҳуқуқӣ дар соҳаи мудофиа;

тахия кардани сиёсати харбӣ ва доктринаи харбии Чумхурии Тоҷикистон;

пешгӯӣ ва баҳодихӣ ба таҳдиди харбӣ;

сохтмон, тайёри ва дар ҳолати омодагӣ нигоҳ доштани Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон, инчунин ба нақша гирифтани истифодаи онҳо;

таъмини ҳамкориҳои харбӣ бо дигар давлатҳо ва мутобиқ намудани қувваҳои барои пешгирии таҷовуз;

ҳифзи сарҳади давлатӣ;

тахия, истихсол ва тақмили **силоҳу** техникаи харбӣ, ба вучуд овардани захираи онҳо;

омодагии сафарбаркунандаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ, корхонаву муассисаҳо, иқтисодиёт, ҳудуд, воситаҳои муҳабирот ва аҳолии мамлакат;

таракқиёти илми харбӣ, конверсия ва реконверсияи саноати мудофиавӣ;

ба вучуд овардани захираи сарватҳои моддӣ дар манбаъҳои давлатӣ ва сафарбаркунӣ;

ба нақша гирифтани ва амалӣ гардонидани чорабиниҳои мудофиаи гражданин ва ҳудудӣ;

таъмини махфӣ доштани сирри давлатӣ;

мутобик кардани фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи мудофиа;

назорати иҷрои Конунҳо дар соҳаи мудофиа ва сарфи воситаҳои бучет барои мудофиа;

ҷорабинҳои дигар дар соҳаи мудофиа.

Моддаи 5. Конунгузори Чумхурии Тоҷикистон дар бораи мудофиа

Конунгузори Чумхурии Тоҷикистон дар бораи мудофиа ба Конститутсияи (Сарконуни) Чумхурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Конуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

(КЧТ аз 26.07.14с., № 1098)

БОБИ 2.

ВАКОЛАТҲОИ МАҚОМОТИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ ВА ХУДИДОРАКУНИИ

МАХАЛЛӢ ДАР СОҲАИ МУДОФИА

Моддаи 6. Салохияти Мачлиси миллӣ ва Мачлиси намояндагон дар соҳаи мудофиа

Мачлиси миллӣ ва Мачлиси намояндагон хангоми гузаронидани чаласаҳои якҷоя:

- паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро оиди масъалаҳои мудофиа ва муайян намудани самтҳои асосии сиёсати ҳарбии давлат мешунаванд;

- ба истифодаи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон берун аз ҳудуди он барои иҷрои ӯҳдадорихои байналмилалӣ Тоҷикистон ризоият медиҳанд;

- Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо рутбаи олии ҳарбӣ сарфароз мегардонанд;

- Фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бораи ҷорӣ намудани ҳолати ҷанг ва вазъияти ғавқулӯдда, дар бораи истифодаи Қувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои ҳарбӣ дар сурати ба вучудӣ ё таҳдиди бавучудии задухӯрдҳои мусаллаҳона дар ҳудуди ҷумҳурӣ, ки ба яқпорчагӣ ва асоси конститусионӣ давлат таҳдид мекунад, дар хусуси сафарбаркунии умумӣ ва ҷузъӣ, дар бораи ҷавобшавӣ аз онҳо, дар бораи ташкил ва барҳам додани ҳокимияти маҳаллии давраи ҷанг, катъ кардани ҷанг ва бастанӣ сулҳ, дар бораи таъин ва озод намудани Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;

- Масъаласе, ки бо сарҳади давлатӣ вобастаанд, танзим намуда, тартиби онро муқаррар мекунад.

Салохияти Мачлиси миллӣ:

- конунхоеро, ки аз тарафи Мачлиси намояндагон дар соҳаи мудофиа қабул мешаванд, ҷонибдорӣ мекунад;

- барои таъин ва озод намудани сарпрокурори ҷарбӣ ризоият медиҳад;

- судяҳои коллегияи ҷарбии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро интиҳоб мекунад ва бозмехонад;

- масъалаи бекор кардани дахлнопазирии судяҳои коллегияи ҷарбии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро баррасӣ менамояд.

Салоҳияти Мачлиси намояндагон:

- конунҳоро дар соҳаи мудофиа қабул менамояд менамояд;

- аз рӯи масъалаҳои муҳокимашаванда дар доираи ваколатҳои худ қарорҳо қабул мекунад ва иҷрои онҳоро назорат менамояд;

- бо пешниҳоди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳайат, сохтори умумӣ ва шумораи Қувваҳои Мусаллаҳ ва сохторҳои дигари ҷарбиро, ки мувофиқи конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил шудаанд, тасдиқ мекунад;

- доктринаи ҷарбӣ ва ҳаҷми маблағҷудокуниро аз бучет барои мудофиа тасдиқ мекунад;

- шартномаҳои байналмилалиро дар соҳаи ҷарбӣ тасдиқ ва бекор мекунад;

- рутбахои харбиро мукаррар мекунад;

- матни Савганди харбӣ, Оинномаҳои умумихарбӣ, байракҳои ҷангӣ ва парчамҳои Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ мекунад.

Моддаи 7. Ваколатҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофиа

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун *Сарфармондеҳи Олии* Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Раиси Шӯрои амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди таъмини қобилияти мудофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва омодагии доимии Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон тамоми чораҳои заруриро мебинад.

(КЧТ аз 26.07.14с., 1

098

)

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

ба тасдиқи Маҷлиси намояндагон Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон лоихаҳои доктринаҳои харбӣ, таклифхоро оиди ҳайат, сохтори умумӣ ва шумораи Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои харбӣ, ҳаҷми хароҷоти бучет барои мудофиа пешниҳод мекунад;

фаъолияти ташкилотҳои давлатиро дар соҳаи мудофиа бо ҳам мутобиқ мегардонад;

Шӯрои амниятро ташкил намуда, ба он роҳбарӣ мекунад;

самтҳои асосии ҳамкориҳо бо давлатҳои дигар ва ташкилотҳои байналмилалӣ дар соҳаи ҳарбӣ муайян мекунад;

гуфтушунидҳо мегузаронад ва оиди масъалаҳои ҳарбӣ шартномаҳои байналмилалиро имзо менамояд;

барои гузаронидани озмоишҳои махсуси аслихаву техника рухсат медиҳад;

концепсия ва нақшаҳои сохтмони ҳарбӣ, нақшаҳои сафарбаркунӣ, стратегӣ ва ғайраро, ки бо амалкунии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқаманданд, тасдиқ мекунад;

бо пешниҳоди Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон нақшаҳои ҷобачогузори Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои ҳарбӣ, ҷобачокунии объектҳои ҳарбиро тасдиқ менамояд;

ҳолати ҷанг, сафарбаркунии умумӣ ва ҷузъӣ, ҳолати ҳарбиро дар тамоми каламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар маҳалҳои алоҳидаи он эълон карда, бетаъхир ба тасдиқи ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагон пешниҳод мекунад;

ба Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалиёти ҳар-бӣ фармон медиҳад;

оиди истифодаи Қувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои ҳарбӣ дар сурати ба вучудӣ ё таҳдиди бавучудии задухӯрдҳои мусаллаҳона дар ҳудуди ҷумҳурӣ, ки ба якпорчагӣ ва асоси конститусионии давлат таҳдид мекунад, фармонҳо медиҳад, ки баъдан ин қарорҳо дар ҷаласаҳои якҷояи Маҷ-лиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагон тасдиқ карда мешаванд;

дар ҳусуси ташкил, аз дигар ташкил кардан ва барҳам додани қисмҳои ҳарбӣ дар ҳудуди шумораи муқарраркардаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

фармон медихад;

дар бораи муваккатан ё доимӣ ба ихтиёри Ҷаври Ситоди генералии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон додани сохторҳои ҳарбӣ фармон медихад;

санадҳои меъёрии қазони қангро дар амал қорӣ меқнад ва амали онҳоро қатъ менамояд, онҳоро қарои қасдиқ ба қаласаҳои қяқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намоёндағони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

оиди даъвати шаҳрқандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳизмати ҳарбӣ фармонҳо мебарорад;

Низомнаморо дар бораи Ситоди генералии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҳусуси ёд нақудани Савғанди ҳарбӣ оиди масъулияти моддии ҳизматчиёни ҳарбӣ қарои зарари ба давлат расонида ва диғар масъалаҳо, қи дар қонунҳо мустақиман ишора шудаанд, қасдиқ меқнад номғӯи мансабҳоқро, қи ба онҳо ҳайати олии афсарӣ таъин меша-қанд муқаррар меқнад;

нақшаи мудоқиаи граждани ва ҳудудии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қасдиқ менамояд;

Вазири Мудоқиаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба вазифа таъин ва аз вазифа озод *нақуда, фармонро қарои қасдиқ ба* қаласаҳои қяқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намоёндағон пешниҳод менамояд;
(ҚҶТ аз 26.07.14с., § 1
098
)

Ситоди генералии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармондехони нақҳои Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд;

рутбахои олии харбиро медахад; (КЧТ аз 29.12.10с., § 642)

барномаҳо ва нақшаҳои давлатии тараққиёти аслиха ва техникаи харбиро дар ҳаҷми маблағҳои ҷудокардашуда тасдиқ мекунад;

сиёсати харбии давлатиро муайян мекунад.

Моддаи 8. Ваколатҳои Шӯрои амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шӯрои амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи масъалаҳои мудофиа ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон мақомоти роҳбарии дастҷамъона ба шумор меравад.

Ваколатҳои Шӯрои амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистонро Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи амният» ва Низомнома оиди Шӯрои амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, муайян мекунад.

Моддаи 9. Ваколатҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои худ:

барои ҳолати қобилияти мудофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар аст;

ба фаъолияти мақомоти ба вай тобеъ оиди таъмини мудофиа, таҷхизонидани Қувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои ҳарбӣ бо аслиҳа, техникаи ҳарбӣ ва воситаҳои дигари моддӣ роҳбарӣ мекунад;

ҳаҷми манбаъҳои моддию техникаӣ, хӯроқворӣ, амволу ашёи барои мудофиа, Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сохторҳои ҳарбии дигар заруриро муайян мекунад;

таҳия ва иҷрои нақшаҳои супоришҳои сафарбаркунӣ, нақшаҳои захи-раи манбаъҳои сафарбаркунӣ ва давлатиро ташкил мекунад;

ташкили инфраструктураи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои ҳарбиро таъмин менамояд;

ба мудофиаи граждани, ҳудудӣ, омодагии сафарбаркунӣ, сафарбаркунии иқтисодӣ ва ба шароити замони ҷанг мувофиқ гардонидани он роҳбарӣ мекунад, доир ба масъалаҳои мазкур санадҳои меъёрии мувофиқ интишор мекунад;

дар соҳаи ҳарбӣ аз номи ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ё аз номи Ҷумҳурии Тоҷикистон шартномаҳои байналмилалиро оиди масъалаҳое, ки бевосита ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дахл доранд, мебандад ва бекор мекунад;

дар ҳудудӣ вақолатҳои ба зиммааш гузошташуда иҷрои ӯҳдадорихоеро ташкил мекунад, ки дар шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои мудофиа дарҷ шудаанд;

оиди таъмини иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ шахсоне, ки аз хизмати ҳарбӣ озод шудаанд, инчунин аъзои оилаҳои онҳо кори ташкилотҳои тобеъро ташкил менамояд;

барои хайати граждании Кувваҳои Мусаллахи Чумхурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои ҳарбӣ, инчунин барои коргарону хизматчиёни корхонаҳо, муассиса ва ташкилотҳои мудофиавӣ вобаста аз шароити меҳнат имтиёзҳо муқаррар мекунад;

тартиби супурдан, ба ичора додан, фуруҳтан, барҳам додан ва аз ҳисоб баровардани аслиҳаву техникаи ҳарбӣ, объектҳои мудофиавӣ ва дигар амволи ҳарбӣ пешниҳод ва истифодаи заминҳо ва дигар манбаъҳои табиӣ барои мудофиа зарурро муқаррар мекунад;

коркард ва истехсоли аслиҳаву техникаи ҳарбӣ, конверсия, рекон-версия ва тараккиёти саноати мудофиавиро ташкил мекунад;

содирот ва воридоти аслиҳаву техникаи ҳарбӣ ашӯи стратегӣ, технологияи пешқадам ва маҳсулоти таъминоти гуногундараҷаро назорат менамояд;

дар бораи ташкил, тағйири таъинот ва барҳам додани корхонаҳои давлатии мудофиа, ташкилотҳои тадқиқотӣ илмӣ ва озмоишии конструкторӣ, муассисаҳои таълимии ҳарбии **тахсилоти**

касбӣ, кафедраҳои ҳар-бии назди муассисаҳои давлатии таълимии тахсилоти олии касбӣ қарор қабул мекунад, инчунин аз рӯи ихтисосҳои ҳарбӣ тартиби тайёр кардани кадрҳои афсариро муайян менамояд;

Низомномаи Вазорати Мудофиаи Чумхурии Тоҷикистон дар бораи мақомоти маҳаллии идоракунии ҳарбӣ, оид ба тартиби адои хизмати ҳарбӣ, дар хусуси баҳисобгирии низомиён, даъватшудагон ва манбаъҳои техника, дар бораи гузаронидани ҷамъомадҳои ҳарбӣ, оиди кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои давлатии таълимии тахсилоти олии кас-бӣ ва дигар низомномаҳоеро, ки ҳаёту фаъолияти Кувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои ҳарбиро танзим менамоянд, тасдиқ мекунад;

муовинони Вазири мудофиаи Чумхурии Тоҷикистонро таъин мекунад. (КЧТ аз 29.12.10с., № 642)

Моддаи 10. Ваколатҳои хокимияти судӣ

Хокимияти судӣ дар ҳудуди ваколатҳои худ дар таъмини мудофиа иштирок мекунад.

Дар сохтори мақомоти хокимияти судӣ судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил мешаванд, ки ваколатҳои онҳо бо Қонуни Конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи судҳои **Ҷумҳурии Тоҷикистон**» муайян мегарданд.

Моддаи 11. Ваколатҳои Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон:

барои ҳолати омодагии ҷангии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон масъул аст;

мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сиёсати соҳаи сохтмони Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистонро татбиқ ме-намояд;

дар омода сохтани пешниҳодҳо дар соҳаи сиёсати ҳарбӣ ва доктринаи ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси намояндагонӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок менамояд;

пешниходхоро оиди лоихаи бучети харбӣ омода месозад ва ба Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон пешниход менамояд, дар хусуси истифодаи маблағҳои барои мудофиа ҷудогардида ҳисобот медиҳад;

таъминоти молиявӣ, техникӣ ва ақибгоҳии Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд;

дар асоси конунгузори Чумхурии Тоҷикистон адои хизмати харбӣ-ро ташкил мекунад ва ҳифзи иҷтимоии хизматчиёни харбӣ, ҳайати граж-дани Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон, шахсон аз хизмати харбӣ ҷавобшуда ва аъзои оилаи онҳоро таъмин менамояд;

тарбияи ҳуқуқӣ, маънавӣ ва харбии ватандусти ҳайати шахсии Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистонро ташкил ва таъмин менамояд;

ба ташкилотҳои мададгори мудофиа ва клубҳои харбии ватандӯстӣ барои амалӣ намудани вазифаҳои оинномавии онҳо ба манфиати мудо-фиа ҳамкорӣ менамояд;

дар асоси шартнома корҳои тадқиқоти илмӣ ва озмоиши конструкториро дар соҳаи мудофиа, истехсол ва хариди аслиҳа ва техникаи хар-бӣ, озука, пӯшока ва амволи дигар, манбаъҳои моддӣ ва ғайраҳо, инчунин корҳои пудратӣ ва хизматхоро барои эҳтиёҷоти Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон дар ҳудуди маблағи ба ин мақсадҳо ҷудошуда фармоиш медиҳад ва маблағгузорӣ мекунад;

бо муассисаҳои харбии дигар кишварҳо ҳамкорӣ мекунад;

ба илми харбӣ роҳбарӣ мекунад, тадқиқоти илмии харбӣ ташкил мекунад ва меғузаронад;

ичрои конунгузори дар соҳаи мудофиа дар Қувваҳои Мусаллаҳ, инчунин конунгузори чорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бобати хифзи мухити зист хангоми фаъолияти онҳо таъмин менамояд;

дар ҳудуди ваколати худ сиёсати кадрӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд;

муборизаро бар зидди терроризм аз ҷумла таъминкунии амнияти худӣ зидди терроризм аз ҷумла таъминкунии муқаррарнамудаи ҳамин Конун, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ба амал мебарорад;

дигар ваколатҳоро, ки дар асоси низомномаҳои Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ситоди генералии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, иҷро мекунад.

Моддаи 12. Ваколатҳои вазоратҳо ва идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофиа

Вазоратҳо ва идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон:

ба тайёрии сафарбарӣ дар системаи вазоратҳо ва идораҳо роҳбарӣ менамоянд ва дар лоиҳаҳои таракқиёти иқтисодӣ ва иҷтимоии соҳа оиди истехсоли маҳсулот ва молҳои таъиноти ҳарбӣ, сохтмони объектҳои мудофиявӣ, тайёр намудан ва такмил додани дониши ҳарбии қувваҳои дар эҳтиёт буда, ҷудо намудани маблағҳои дарқори моддию молиявӣ барои эҳтиёҷи мудофиа ва иҷрои вазифаҳои сафарбарӣ фармоишҳои дахлдор пешбинӣ менамоянд;

ташкил, тараккӣ ва нигоҳдории иктидорҳои сафарбарӣ, чамъоварии резервҳои давлатӣ ва сафарбариро анҷом медиҳанд;

чорабинҳои мудофиаи граждани ва худуди ро ташкил намуда, мегузаронанд ва иҷрои онро аз тарафи сохторҳои идоракуни ва истехсолии тобеъашон назорат намуда, барои ин максадҳо маблағ ҷудо мекунанд;

иҷрои санадҳои меъёрии ҳукукиро оид ба масъалаҳои мудофиа дар соҳа ва харчи маблағҳоеро, ки ба сохторҳои тобеъ барои мудофиа ҷудо карда мешаванд, назорат мекунанд.

Дигар ваколатҳои вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мегарданд.

Моддаи 13. Ваколатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти **худидоракунии** маҳаллӣ дар доираи ваколатҳои худ барои ҳолати мудофиа, аз ҷумла му-дофиаи граждани ва худудӣ масъуланд ва таъмини чорабинҳои зеринро ба ӯҳда доранд:

иҷрои хатмии *конунгузори* Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мудофиа аз тарафи ташилоту муассисаҳои тобеъ, шахсони мансабдор ва шаҳрвандон;

(КҶТ аз 26.07.14с., § 1

098

)

таъмин кардани Кувваҳои Мусаллах ва дигар сохторҳои ҳарбӣбомаҳсулоти истехсоли маҳаллӣ, бо об, қувваи барқию гармӣ, воситаҳои алоқа, хизматрасонии коммуналию манзилӣ ва ғайра;

ичрои чорабиниҳои хифзи иҷтимоӣ-ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ, даъватшавандагон, шахсони ӯҳдадори ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо ба тавре, ки қонун муайян намудааст;

қайди ҳарбӣ ва тайёрии шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ, даъвати онҳо ба хизматм ҳарбӣ, ҷамъомадҳои ҳарбӣ ва сафарбарӣ;

ичрои барномаи гузаронидани иқтисодиёт ба низоми қорӣи ҳолати ҷангӣ, ҷихозонидани қаламрави кишвар ба манфиати мудофиа;

ичрои нақшаю супоришҳои сафарбарӣ;

хифозати қабристонҳои ҳарбӣ ва дигар объектҳои ҳарбӣе, ки хотираи шахсони дар роҳи муҳофизати Ватан ҳалокшударо абадӣ мегардонанд.

ҷудо намудани қитъаҳои замин барои эҳтиётоти мудофиа ва назорат ба истифодаи онҳо;

кӯмак расонидан ба ҷойгиронӣ ва манзилгирии кӯшун;

ҳамкорӣ бо мақомоти идорақунии ҳарбӣ ва идорақунии кӯшун дар маҳалҳо оиди масъалаҳои мудофиа.

БОБИ 3.

ВАЗИФАХОИ КОРХОНАХО, МУАССИСАХО, ТАШКИЛОТХО ВА ШАХСОНИ МАНСАБДОР,

ХУКУК ВА ВАЗИФАХОИ ШАХРВАНДОН ДАР СОХАИ МУДОФИА

Моддаи 14. Вазифаҳои корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо дар соҳаи мудофиа

Корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо новобаста аз тобеияти идорӣ ва шакли моликиятшон мутобики санадҳои конунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии **хукукии** Чумхурии Тоҷикистон:

фармоишҳои давлатӣ ва ӯҳдадорихои шартномавиро оиди ташкил, истехсол, таъин ва таъмири аслиха ва техникаи ҳарбӣ, дигар амвол ва ресурсҳои ҳарбӣ, корҳои пудратӣ ва адои хизматҳо барои эҳтиёчи Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон ва дигар воҳидҳои ҳарбӣ иҷро мекунанд;

тадқиқоти илмӣ ва иқтишофоти соҳаи мудофиа ро анҷом медиҳанд;

тибқи барномаҳои сафарбарӣ иқтидори резервҳои лозимаи сафарбариро ташкил медиҳанд ва дар ҳолати омодагӣ нигоҳ медоранд, вазифаҳои ҳарбии нақлиётӣ ва коммуникатсионӣ ва дигар супоришхоро иҷро мекунанд;

дар ҷорабинихои мудофиаи граждани ва ҳудудӣ иштирок менамоянд;

ба коркунони худ барои ичрои ўхдадорихои харбиашон шароити мусоид фароҳам меоваранд;

барои эҳтиёчи мудофиа, ки тибки Конуни мазкур муайян гардидааст, харочоти лозима мекунанд;

барои ичрои нақшаи гузаронидани иқтисодиёт ба кори шароити давраи ҷанг ҷорачўй мекунанд;

шаҳрвандонро, ки барои хизмати харбӣ даъват мешаванд ва ўхдадорони харбиро ба кайди харбӣ гирифта, кормандонро дар давраи ҷанг брон мекунанд.

Шахсони мансабдор тибки мансаби ишголкардашон бояд вазифаҳои ҳудро оиди масъалаҳои мудофиа, агар чунин вазифаҳо мутобиқи конунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии **хукукии** Чумхурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошанд, донанд ва иҷро намоянд.

Моддаи 15. Вазифаҳои иттиходияҳои ҷамъиятӣ ва ташкилотҳои мусоидати мудофиа

Иттиходияҳои ҷамъиятӣ, воситаҳои ахбори омма, ташкилотҳои мусоидати мудофиа дар фаъолияти худ бояд конунҳои Чумхурии Тоҷикистонро риоя намоянд, ба фошгардии сирри давлатӣ роҳ надиханд, дар мустақкам гардонидани қобилияти мудофиавии давлат ва тарбияи харбӣ-ватандӯстии шаҳрвандон кўмак расонанд аз имкониятҳои худ истифода бурда, дар иҷрои вазифаҳои сафарбарии замони ҷанг иш-тирок намоянд.

Ташкилотҳои мусоидати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон илова бар ин барои сифати тайер намудани мутахассисон аз рӯи талабномаҳои Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар воҳидҳои ҳарбӣ масъуланд ва вазифадоранд, ки:

навъҳои варзиши техникӣ, авиатсионӣ, ҳарбӣ-амалӣ ва эҷодиёти техникаи ҷавононро раванг диҳанд;

дар асоси худмаблағгузорӣ тайёр намудани шахсони дорои ихтисосҳои оммавии техникаро, ки аҳамияти ҳарбӣ-амалӣ доранд, ба роҳ монанд;

дар вақти ҷанг дар таълими умумии ҳарбии аҳоли ва бо истифодаи имкониятҳои худ ҳал намудани вазифаҳои сафарбарӣ иштирок кунанд.

Фаъолияти хизмҳои сиёсӣ ва дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки ба ҳароб намудани Мудофиа ва тайёрии ҷангии Кувваҳои Мусаллаҳ ва дигар вазифаҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст, манъ аст.

Моддаи 16. Ҳуқуқ ва вазифаҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофиа

Ҳифзи Ватан, ҳимояи манфиатҳои давлат, таҳкими истиклолият, амният ва иқтисоди мудофиаӣ вазифаи муқаддаси конституционии ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, хизмат дар Кувваҳои Мусаллаҳи он вазифаи фахрӣ мебошад.

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонун:

Ўхдадории харбиرو ичро мекунанд ё ихтиёрӣ ба хизмати харбии дохил мешаванд;

дар чорабиниҳои мудофияи граждани ва худудӣ иштирок мекунанд;

метавонанд корхонаву ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки барои мустаҳкам намудани мудофия равона гардидаанд, ташкил кунанд:

дар вақти ҷанг бо талаби мақомоти амалкунандаи ҳокимият биноҳо, иншоотҳо, воситаҳои нақлиёт ва дигар амволеро, ки моликияти онҳост, бо роҳи минбаъд аз тарафи давлат ҷуброн кардани онҳо барои эҳтиёҷоти мудофия медиханд.

БОБИ 4.

КУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН ВА ДИГАР ВОХИДҲОИ ХАРБӢ

Моддаи 17. Кувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон

Кувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон сохтори харбии давлатӣ мебошад, ки барои муҳофизати мусаллаҳонаи истиқлолият ва тамомияти арзии чумхурӣ аз тачовуз таъин

гаштааст.

Вазифа, тартиби пуррасозӣ ва идоракунии Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Кув-ваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва дигар санадҳои қонунгузорӣ муайян мегардад.

Моддаи 18. Воҳидҳои дигари ҳарбӣ

Таъинот, вазифаҳо, тартиби пурра қардан ва идоракунии воҳидҳои ҳарбии Қумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, кӯшунҳои дохилии Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, *Бригадаи посбоникунандаи Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон*, кӯшунҳои мудофияи граждании Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва *Агентии таъминоти амволи махсуси назди Ҳукумати*
Ҷ
умҳурии То
ҷ
икистон
тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар қарда мешаванд.
**(ҚҶТ аз 29.12.10с., № 642; аз 26.07.14с., № 1
098
)**

Дар замони ҷанг воҳидҳои ҳарбии номбурда ба ҳайати Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешаванд.

БОБИ 5.

ХОЛАТИ ЧАНГ. ВАЗЪИЯТИ ХАРБӢ. САФАРБАРКУНӢ

Моддаи 19. Холати чанг. Замони чанг

Холати чанг дар сурати ба хатари вокей дучор шудани амнияти давлат, ки дар шакли тачовуз ё хатари тачовузи зидди Чумхурии Тоҷикистон ифода ёфтааст, инчунин дар сурати зарурати ичрои ӯҳдадорихои байналмилалии Чумхурии Тоҷикистон, аз тарафи Президенти Чумхурии Тоҷикистон эълон мегардан. Бо эълони холати чанг ё огози амалиёти харбӣ замони чанг фаро мерасад. Огози замони чанг рӯз ва соати эълони холати чанг ё тачовуз ба Чумхурии Тоҷикистон ҳисоб меёбад.

Анчоми замони чанг рӯз ва соати эълоншудаи ба охир расидани амалиёти харбӣ ҳисоб меёбад.

Дар сурати тачовуз ба Чумхурии Тоҷикистон Шӯрои амнияти Чумхурии Тоҷикистон, фармондеҳии харбӣ, мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ҳудидоракунии маҳаллӣ эълони чангро интизор нашуда, вазифадоранд барои зада гардонидани тачовуз тамоми чорахоро *андешанд*. (КЧТ аз 26.07.14с., 1098)

Моддаи 20. Вазъияти харбӣ

Вазъияти харбӣ дар маҳалҳои ҷудогона ё дар тамоми қаламрави ҷумҳурӣ дар сурати эълони ҳолати ҷанг ё ҳангоми ҳатари воқеии амни-яти давлат, ки дар ҳатари таҷовуз ё таҷовузи зидди Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода ёфтааст, аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ мегардад.

Бо ҷорӣ гардидани вазъияти харбӣ вақолатҳои фармондеҳии харбӣ васеъ мегардад, ба ӯ вазифаҳои мақомоти ҳокимияти иҷроия дар соҳаи мудофияи тибқи тартиби муайяннамудаи қонун мегузарад.

Дар давоми вазъияти харбӣ барои манфиати мудофия фаъолияти ҳуқуқи қорхонаҳо, идораҳо ва ташкилотҳо, инчунин ҳуқуқи конституционӣ ва озодии шаҳрвандон маҳдуд гардида, вақолатҳои мақомоти дахлдори ҳифзи ҳуқуқ васеъ мегардад.

Вазъияти харбӣ баробари бартараф шудани ҳатари таҷовуз ё анҷоми ҳолати ҷанг бекор карда мешавад.

Низоми ҳолати харбӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мегардад.

Моддаи 21. Сафарбарӣ

Бо эълони ҳолати ҷанг ё вазъияти харбӣ сафарбарии умумӣ ё ҷузъӣ ба мақсади татбиқи ҷорабиниҳо барои гузаронидани мақомоти ҳокими-яти давлатӣ ва **худидоракунӣ** маҳаллӣ, қорхонаҳо, идораҳо ва ташкилотҳо аз низоми қори замони осоишта ба низоми қори замони ҷанг, инчунин гузаронидани Қувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои харбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ташкил, ҳайат ва идоракунӣ қўшунҳо, ки барои замони ҷанг пешбинӣ гардидааст, эълон карда мешавад.

Тартиби омода кардан ва гузаронидани сафарбарӣ тибки конунгузо-рии Чумхурии Тоҷикистон муайян мегардад.

БОБИ 6

МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ ВА ХУДУДӢ

Моддаи 22. Мудофиаи граждани

Мудофиаи граждани ба максуди хифзи аҳоли, корхонаҳо, идораҳо ва ташкилотҳо аз харобшавӣ ва дигар хатарҳо, ки дар натиҷаи амалиёти ҷангӣ, инчунин дар ҳолати офатҳои табиӣ, садамаҳо, фалокатҳо, эпидемияҳо, муромурии ҳайвонот ва дигар ҳолатҳои ғавқулӯда ба амал меоянд, ташкил мегардад.

Таъинот, вазифаҳо, ташкилва идоракунии мудофиаи граждани тибки конунгузории Чумхурии Тоҷикистон муайян мегарданд.

Моддаи 23. Мудофиаи ҳудуди

Мудофиаи ҳудуди ба максуди бастан, мудофиа ва муҳофизат кардани сарҳади давлатӣ, объектҳои муҳим ва роҳҳои алоқа аз ҳучуми душман, мубориза бо десантҳои он ва

гурӯхҳои диверсионӣ-иктисофӣ нигоҳ доштани тартиботи ҳолати ҳарбӣ ташкил мегардад.

Вазифаҳо ва ташкили мудофияи ҳудудӣ, тартиби ҳамкории қувваҳо ва вазифаҳои он тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон муайян мегардад.

БОБИ 7.

ТАЪМИНОТИ ИКТИСОДИИ МУДОФИА

Моддаи 24. Омода сохтани иктисодиёт ба таъмини мудофия

Омода сохтани иктисодиёт ба таъмини мудофия ба ӯҳдаи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон гузошта мешавад.

Барои омода сохтани иктисодиёт ба таъмини мудофия дар замони осоишта инҳо пешакӣ ташкил ва истифода мешаванд:

иктидори илмӣ-техникӣ ва қудрати истехсоли барои гузаронидани таҳқиқот, коркард ва ташкили истехсоли маводи таъиноти ҳарбӣ ва мудофиявӣ;

системаҳои гункунии захираҳои моддӣ, манбаъҳои молиявӣ ва моддӣ;

системаҳои нархгузорӣ, андозҳо, қарзҳо, мӯчизоти иқтисодӣ, меъёрӣ ва иҷроӣ фармоишҳои давлатӣ ва шартномаҳои хусусияти мудофиавӣ дошта;

системаҳои ҷорабиниҳо дар бобати омодагии сафарбарии иқтисо-диёт ва идоракунии он дар замони осоишта.

Моддаи 25. Таъмини кадрӣ мудофиа

Ба мақсади қонеъ гардонидани талаботи мудофиа омӯзиш ва бозомӯзии кадрҳои ҳарбӣ дар муассисаҳои ҳарбии таълимӣ таҳсилоти касбӣ ва дар кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои давлатӣ таълимӣ **тахсилоти** олии касбӣ, инчунин, тибқи созишномаҳои байнидавлатӣ дар ҳориҷа сурат мегирад.

Барои иҷро намудани ҷорабиниҳо дар соҳаи мудофиа, аз ҷумла мудофиаи гражданин ва ҳудудӣ дар назди вазоратҳо шӯъбаҳои махсус ва намоёндагии ҳарбӣ ташкил мегарданд, ки вақолати онҳо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 26. Таъмини молиявӣ ва моддӣ-техникии мудофиа

Таъминоти молиявӣ эҳтиёҷоти мудофиа, сохтмон ва нигоҳдории Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар воҳидҳои ҳарбӣ аз ҳисоб ва дар ҳудуди маблағе, ки дар бучети ҷумҳурӣ пешбинӣ шудааст ва таъминоти моддӣ-техникӣ ба таркиби ҳаққи аввалиятдорӣ сурат мегирад.

Моддаи 27. Истифодаи амвол ба манфиати мудофиа

Объектҳои харбӣ, хамаи навъҳои силоҳ, техникаи харбӣ, лавозимоти ҷангӣ ва дигар амволи харбӣ-техникӣ моликияти ҷумхуриявӣ ҳисоб меёбанд ва дар ихтиёри оперативии Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар воҳидҳои харбӣ мебошанд. Зимнан объектҳои харбие, ки аз тарафи сохторҳои номбурда дар замони осоишта истифода намегарданд, бояд консерватсия карда шаванд ва ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои истифодаи мувакқатӣ (аз ҷумла ба ичора) дода шаванд.

Дар ҳолате, ки истифодаи объектҳои мудофиавӣ нолозим мегардад, ин объектҳо метавонанд тибқи шарту тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд, фурӯхта шаванд.

Моддаи 28. Додани замину иншоот, объектҳо ва амволи дигар ба ғайри эҳтиёҷоти мудофиа

Замин, дигар манбаъҳои табиӣ барои эҳтиёҷоти мудофиа тибқи шарту тартибе, ки конунгузорӣ муайян намудааст, дода, зиёну талафи вобаста ба гирифта шудани замину манбаъҳои табиӣ барои эҳтиёҷи му-дофиа ҷуброн карда мешаванд.

Ба идораҳои харбӣ додани биноҳо, иншоот, объектҳо ва дигар амвол ва баргардонидани онҳо ҳамчунин мутобиқи тартибе сурат мегирад, ки конунгузорӣ муайян кардааст.

БОБИ 8.

ЎХДАДОРИХОИ ҲУКУКИИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Моддаи 29. Риояи меъёрҳои ҳукукии байналмилали

Чумхурии Тоҷикистон хангоми ташкил ва амалӣ кардани мудофиа вазифадор аст, ки меъёрҳои ҳукуки башар ва шартномаҳоеро, ки худ иштирокчии он аст, риоя намояд.

Чумхурии Тоҷикистон хангоми ташкил ва амалӣ кардани мудофиа бартарии санадҳои ҳукукии байналмилалиро дар соҳаи мудофиа ва амният нисбати конунгузории милли дар ин соҳаҳо эътироф мекунад.

Дар ҳолатҳои ба санадҳои ҳукукии байналмилалӣ мувофиқат накардани конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукии Чумхурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофиа санадҳои ҳукукии байналмилалӣ ба қор бурда мешаванд.

Моддаи 30. Ҳамкории Чумхурии Тоҷикистон бо дигар давлатҳо дар соҳаи мудофиа

Чумхурии Тоҷикистон ба Оинномаи Созмони Милали Муттаҳид дар хусуси ҳукуки мудофиаи инфиродӣ ва коллективӣ таъя намуда, бо ди-гар кишварҳо дар соҳаи сохтмони харбӣ ба макседи таъмини мудофиаи якҷоя аз тачовуз, нигоҳдории амният ва сулхи байналхалқӣ ҳамкорӣ менамояд.

БОБИ 9.

МАСЪУЛИЯТ БАРОИ ВАЙРОН НАМУДАНИ КОНУНГУЗОРИ ОИДИ МУДОФИА

Моддаи 31. Масъулият барои вайрон намудани конунгузорӣ оиди мудофиа

Агар шахсони мансабдор ва шахрвандон конуни мудофиаро иҷро накунанд ва ё ба таври бояду шояд иҷро накунанд, мутобики конунгузории Чумхурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Президенти

Чумхурии Тоҷикистон
 Э. Раҳмонов

ш. Душанбе, 4 ноябри соли 1995

№ 208